CYNGOR GWYNEDD

"........Yn gwarchod yr amgylchedd"

Sut i wneud compost yn llwyddiannus

✓✓✓ IE ✓✓✓

GWASTRAFF CEGIN
croen llysiau • gwastraff ffrwythau
bagiau te a gwastraff coffi
plisgyn ŵy • blodau wedi marw

GWASTRAFF GARDD
torriadau gwair
torriadau gwrychoedd
coesau llysiau
chwyn blynyddol • dail

ERAILL
(Nifer cyfyngedig ohonynt)
gwellt • gwely cwningen
papur wedi ei dorri neu rwygo
ffeibr naturiol • cardfwrdd
lludw coed • llwch lli
llwch 'hoover'

✖✖✖ NA ✖✖✖

CIG, PYSGOD NEU ESGYRN
braster neu olew coginio
baw cŵn a cathod • papur gloyw
plastig • gwydr • metel
planhigion claf

1. LLEOLIAD

Dylid lleoli eich bin compost ar bridd neu wair, mewn lle hawdd mynd ato, ac os yn bosib lle caiff olau haul.

2. CASGLU

Mae'n bosib ychwanegu deunydd fel yr ydych yn ei greu, ond bydd y broses compostio yn llawer cyflymach os ydych yn ychwanegu deunydd i'ch bin mewn swmp. Os yw'n gyfleus, casglwch gyflenwad da dros nifer o ddiwrnodiau. Fel arweiniad syml, gellir compostio gwastraff 'gwyrdd' sydd wedi byw - ffrwythau, llysiau, torriadau gwair. Ni ellir compostio pethau sydd heb fyw - plastig, gwydr, metel ayb. Mae angen osgoi deunydd wedi ei goginio fel cig, pysgod neu esgyrn. Gweler y tabl uchod am fanylion.

3. LLENWI

Dylid ychwanegu **cymysgedd** o ddeunydd sych, ffibrus (fel papur, coesau llysiau ayb) a deunydd gwlyb, meddal ('gwyrddion') i'ch bin yn rheolaidd. Mae'n bwysig cael y cydbwysedd iawn rhwng y ddau i gadw eich bin yn gweithio'n gywir.

4. CYNNAL

Mae angen troi cynnyrch eich bin yn aml i sicrhau fod ddigon o aer yn bresennol trwy'r amser. I ychwanegu aer, defnyddiwch fforch gardd i gymysgu'r compost, neu gwnewch dyllau yn y compost gyda choes brws. Peidiwch â gadael i'ch compost fynd yn sych, ychwanegwch ddŵr os oes angen.

5. SYMUD

Fe all gymryd rhwng 3 a 12 mis i newid eich gwastraff i gompost. Mae eich compost yn barod i'w symud pryd mae'r deunydd ar waelod y bin wedi tywyllu, a phryd nad yw'n edrych fel y gwastraff gwreiddiol o gwbl! Mi ddylai fod yn friwsionllyd ac ni ddylai arogli.

6. DEFNYDDIO

Mae 'na 3 ffordd i ddefnyddio eich compost:

i) Palu i mewn - mae hwn yn gwella strwythur cyffredinol eich pridd, a gallwch ei wneud unrhyw adeg o'r flwyddyn.

ii) Lledu'r compost ar wyneb y pridd - mae gwneud hyn yn llethu tyfiant chwyn, a chadw lleithder.

iii) Potio - Mae'n bosib gwneud compost potio eich hunain yn sydyn ac yn hawdd- cymysgwch 7 rhan o bridd gyda 3 rhan o gompost a 2 rhan o dywod.

recycle for Wales
ailgylchu dros Gymru
www.wasteawarenesswales.org.uk

CYNGOR GWYNEDD COUNCIL

GWYNEDD COUNCIL

"........Protecting the environment"

How to produce compost successfully

New material

Material in different stages of breakdown

Finished mature compost

✓✓✓ YES ✓✓✓

KITCHEN WASTE
vegetable peelings
fruit scraps
tea bags and coffee grounds
egg shells • dead flowers

GARDEN WASTE
grass cuttings • hedge clippings
vegetable stalks
annual weeds • leaves

OTHERS
(Limited quantities of)
straw • rabbit bedding • cardboard
torn or shredded paper/card
natural fibres • wood ash
sawdust • dust from your hoover

✖✖✖ NO ✖✖✖

MEAT, FISH OR BONES
cooking oils and fats
cat and dog faeces
glossy paper
plastic • glass • metal
diseased plants

1. LOCATION

Your composter should be sited on bare soil or grass, where it can be easily accessed, and if possible in direct sunlight.

2. GATHERING

You can add material as you produce it, but the composting process will be speeded up considerably by adding materials to your bin in bulk. If it is convenient, gather a good supply over a number of days. As a simple guide, 'green' waste that has lived - fruit, vegetables, grass cuttings - can be composted. Things that have not lived - plastic, glass, metal - cannot. Avoid any cooked materials (meat, fish or bones). See above for details.

3. FILLING

A **mixture** of dry, fibrous materials (e.g. paper, card etc) and soft, wet materials ('greens') should be regularly added to your bin. The right balance between the two is necessary to keep your bin functioning properly.

4. MAINTAINING

The contents of the bin should be turned regularly to ensure there is sufficient air present at all times. To add air, use a garden fork or make holes in the compost with a broom handle. Do not let the compost dry out, add water if necessary.

5. REMOVING

It can take your bin anywhere between 3 and 12 months to convert your waste into compost. Your compost is ready to remove when the material at the bottom of the bin has darkened, and when the original ingredients are no longer recognisable! It should be crumbly with no unpleasant odours.

6. USING

There are three ways to use your compost:

i) Digging in - this improves the general soil structure of your garden, and can be done at any time of year.
ii) Mulching (spreading the compost over the soil surface) - this helps suppress weed growth and retain moisture.
iii) Potting - you can make your own potting compost quickly and easily - just add 7 parts soil to 3 parts compost and 2 parts sand.

recycle for Wales
ailgylchu dros Gymru
www.wasteawarenesswales.org.uk

CYNGOR GWYNEDD COUNCIL